

NICOLAE FELECAN (1941–2020)

Anul 2020 a marcat mediul universitar și academic din România prin moartea renumitului prof. univ. dr. Nicolae Felecan. Fatidica zi de joi, 26 noiembrie 2020, a lăsat un gol în viețile multor lingviști, cunoscuți, apropiați și colaboratori ai domnului profesor, precum și ale foștilor studenți care au primit știință și îndrumare din partea domniei sale.

Personalitate distinsă a lingvisticii românești, de numele căruia se leagă școala filologică băimăreană, Nicolae Felecan s-a remarcat prin îndelunga și continuă activitate didactică și științifică, recunoscută atât în țară, cât și pe plan internațional. Prin munca asiduă de cercetare, rigoare, competență și prin implicarea în viața universitară băimăreană, domnia sa a câștigat respectul colegilor, al lingviștilor și filologilor, precum și pe cel al tinerilor cărora le-a insuflat pasiunea pentru studiul limbii.

Născut, la 24 august 1941, în satul Caila, din județul Bistrița-Năsăud, Nicolae Felecan a urmat studiile liceale la Școala Medie Mixtă Bistrița, astăzi Colegiul Național „Liviu Rebreanu”, perioadă în care, grație profesorului său de limba latină, descoperă dragostea pentru filologie, aplecându-se, apoi, spre studiul limbilor clasice în cadrul Facultății de Limbi Romanice, Clasice și Orientale de la Universitatea din București. În anul 1976, a obținut titlul de doctor în filologie cu teza *Sistemul lexico-semantic al termenilor ce denumesc părțile corpului uman în limba română*, sub îndrumarea prof. dr. doc. B. Kelemen.

Și-a început activitatea didactică în 1964, ca preparator, la Institutul Pedagogic de 3 ani din Baia Mare, continuând ca asistent (1966–1972), lector (1972–1984), conferențiar (1993–1999), profesor (începând cu 01. 10. 1999). În perioada 1978–1979, a fost lector de limba română la Universitatea din Aarhus, Danemarca. Din cauza suspendării temporare a activității Institutului de învățământ superior, și-a întrerupt activitatea universitară în septembrie 1984 (până în septembrie 1993), perioadă în care numele profesorului Nicolae Felecan se leagă de Liceul Industrial nr. 9 din Baia Mare, instituție pe care domnia sa a condus-o între anii 1990–1993. Urmând principiul „Omul sfințește locul!”, a inițiat Olimpiada Națională de Limba Latină (prima ediție a avut loc în 1988) și, în calitate de director, a transformat, odată cu anul școlar 1990–1991, Liceul Industrial nr. 9 (cu o jumătate de clasă profil filologie), în Liceul de Filologie „Mihai Eminescu”, azi Colegiul Național „Mihai Eminescu” Școală Europeană, una dintre cele mai prestigioase instituții umaniste din nord-vestul țării.

Revenit în 1993, la Universitatea de Nord (denumire care i se datorează), Nicolae Felecan a ocupat diferite funcții de conducere, de la șef de catedră, la decan și prorector. Dintre realizările manageriale din această perioadă cea mai importantă este desprinderea Facultății de Litere de cea de Științe și dezvoltarea acesteia prin înființarea mai multor specializări, atât la nivel de licență, cât și la nivel de masterat și a Școlii doctorale în domeniul filologiei. În această perioadă, a organizat, la Baia Mare, o serie de manifestări științifice, cu ecou în comunitatea științifică națională și internațională.

Activitatea sa de cercetare este vastă și diversificată, acoperind mai multe domenii: gramatică, lexicologie și lexicografie, dialectologie, onomastică, latină etc. așa cum reiese din cele 18 cărți publicate, ca autor unic sau în colaborare. Dintre acestea amintim, selectiv și cronologic: *Graiul, etnografia și folclorul zonei Chioar* (în colaborare; 1983; lucrare premiată de Academia Română cu premiul „Timotei Cipariu”), *Paronimia în limba română* (1993), *Dicționar de paronime* (1995, ediția a II-a adăugită, 1997; ediția a III-a, 2002), *Probleme de vocabular și de exprimare corectă* (1999;

lucrare premiată de Uniunea Scriitorilor – Filiala Baia Mare, 2000), *Dicționar de omonime lexicale și gramaticale* (2001), *Sintaxa limbii române. Teorie. Sistem. Construcție* (2002; lucrare premiată de Uniunea Scriitorilor – Filiala Baia Mare, 2003), *Vocabularul limbii române* (2004), *Terminologia corpului uman în limba română* (2005), *Dicționar de omonime* (coautor Gh. Bulgăr; 1996), *Limba latină. Gramatică și texte* (coautor Oliviu Felecan; 2007; ediția a II-a, 2008, pentru care a obținut Premiul de excelență la Ediția I a Zilelor Culturii Maramureșene, Baia Mare, 1–5 mai 2007), *Dicta memorabilia. Dicționar uzual adnotat de sigle, expresii, maxime și citate latine* (coautor Oliviu Felecan; 2007; ultimele două lucrări au primit Premiul „Cartea anului 2007” acordat de Uniunea Scriitorilor din România – Filiala Baia Mare, secțiunea „Carte Științifică”, la Sărbătoarea Castanelor, ediția a XVI-a, 27 sept. 2008), *Între lingvistică și filologie* (2011), *Multum in parvo. Expresii și citate latinești adnotate* (coautor Oliviu Felecan; 2013), *Lingvistică și filologie română* (2020), ultima apărută cu câteva luni înainte de moartea sa prematură. La acestea se adaugă manuale și cursuri universitare de limba latină, lexicologie și sintaxă românească sau antologii de texte latine și traduceri, precum și peste 140 de studii și articole științifice publicate în reviste de specialitate din țară și din străinătate sau în volume colective și peste 50 de articole apărute în presa locală sau în reviste culturale.

Dorința de cunoaștere și veșnica preocupare față de știință și dezvoltare sunt reliefate de numeroasele participări la simpozioane, conferințe și congrese din țară și din străinătate (Austria, Belgia, Canada, Danemarca, Italia, Olanda, Polonia, Spania, Ungaria).

Demn de menționat este faptul că, grație eforturilor lui Oliviu și ale Daiane Felecan, ghidați de prof. Nicolae Felecan, Baia Mare a ajuns pe harta globală a onomasticii, prin seria de Conferințe Internaționale „Name and Naming” (ICONN), care a debutat în 2011. Acestea au reunit la Baia Mare specialiști de renume mondial, bucurându-se de apreciere unanimă, astfel încât actele conferințelor au fost indexate în cele mai importante baze de date internaționale.

Respectul colegial și recunoașterea muncii științifice a profesorului Nicolae Felecan pot fi contorizate și în sutele de citări și menționări bibliografice, precum și prin cele două volume omagiale dedicate domniei-sale, cu ocazia aniversării a 70, respectiv 75 de ani, editate de Oliviu Felecan și Daiana Felecan (pentru ultimul volum, *Magistri et alumni, amore scribendi. Studia. In Honorem Professoris Nicolae Felecan*, 2016, onorând invitația nu mai puțin de 55 de personalități de la importante centre universitare/institute de cercetare din țară și din străinătate: Africa de Sud, Anglia, Cehia, Franța, Italia, Japonia, Mexic, Rusia, Spania, Ungaria). La acestea se adaugă un număr omagial din revista „Buletin științific”, Fascicula Filologie, Seria A, vol. XIII, 2001 (*Volum omagial dedicat prof. univ. dr. Nicolae Felecan la 60 de ani*) și un documentar bio-bibliografic alcătuit de Biblioteca Județeană „Petre Dulfu” (*Nicolae Felecan – 70. Documentar biobibliografic aniversar*, 2011).

Aprecierea de care s-a bucurat prof. univ. dr. Nicolae Felecan în cadrul comunității științifice nu s-a diminuat după moartea sa. Necrologurile din presa locală (semnate de jurnaliști, personalități din cler, bibliotecari etc.) și din reviste de specialitate (semnate de Gh. Chivu, în „Limba română”, 3–4/ 2020, p. 529–530, de Codruța Cozma, Roxana Pașca, respectiv de Cristinel Munteanu, în „Diacronia”, nr. 12 (2)/2020: <http://www.diacronia.ro/ro/journal/issue/12/A176/ro/pdf>; <http://www.diacronia.ro/ro/journal/issue/12/A177/ro/pdf>) sau cele de pe pagina web ICOS (The International Council of Onomastic Sciences: <https://icosweb.net/blog/2020/11/28/in-memori- am-nicolae-felecan-1941-2020/>) ori de pe bloguri personale (<https://ilierad.ro/o-lacrima-pentru-profesorul-nicolae-felecan/>) au fost dublate de evocări ale dascălului, ale cercetătorului neobosit și ale OMULUI care avea mereu o vorbă de încurajare pentru tinerii aflați la început de drum.

Deși Cronos ne fură oamenii dragi, nu poate șterge amintirea lor. Astfel, în 2021, în Italia, imaginea profesorului Felecan a fost rememorată de Davide Astori (http://www.romenistica.it/wp-content/uploads/2021/01/Astori_Felecan_in_memori- am.pdf), respectiv de Alfonso Germani (*Ricordo di Nicolae Felecan (1941–2020)*, în RION, XXVII (1)/2021, p. 461–464). Numărul 1/2021 din „Limba română”, Chișinău, reunește evocări semnate de colegi, colaboratori și prieteni ai lui Nicolae Felecan, din importante centre universitare românești (Ioana Vintilă-Rădulescu, G. G. Neamțu, Vasile D. Țara, Gheorghe Glodeanu). În țară, reviste de specialitate au dedicat pagini amintirii domniei sale:

- „Philologica Jassyensia”, XVII, 1 (33)/2021, p. 269–274: Daiana Felecan, *Non omnis moriar*;
- „Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Științe filologice”, LIX/2021, p. 235–247: Oliviu Felecan, *In memoriam patris sive de immortalitate*;
- „Studii și cercetări de onomastică și lexicologie” (SCOL), 1–2/2021, p. 7–14: Iustina Nica (Burci), *Nicolae Felecan, filolog de prestigiu*;
- „Nord literar”, nr. 3/2021, p. 11: Lazăr Avram, *Nicolae Felecan – personalitate emblematică a universității băimărene*; nr. 7–8/2021, p. 14: Ilie Rad, *O lacrimă pentru Profesorul Nicolae Felecan*;
- „Orizont”, nr. 1 (1665), anul XXXIII/ ian. 2021, p. 21 (<http://www.revistaorizont.ro/arhiva/ianuarie2021.pdf>): Claudiu Arieșan, *Reverii universitare*.

Amintim, de asemenea, textul scris de Alina Bugheșiu (*In memoriam Nicolae Felecan (1941–2020)*, în „Onoma”, 55/2020, p. 321–325), număr apărut în preajma lunii august 2021, când profesorul Nicolae Felecan ar fi împlinit 80 de ani.

„Omul trăiește ca să moară” spune Rebreanu, însă ceea ce rămâne, dincolo de limitele materialității, reprezintă esența spiritului său. Nicolae Felecan dăinuiește prin opera sa, prin numeroasele articole citite și citate de specialiști sau învățăcei, prin fiecare individ care își amintește de personalitatea sa. Astfel, activitatea profesională a domniei-sale rămâne un model pentru tinerele generații de lingviști.

ADELINA EMILIA MIHALI

*Institutul de lingvistică și Istorie Literară
„Sextil Pușcariu” al Academiei Române
Cluj-Napoca, str. Emil Racoviță, nr. 21
adelinatatar@yahoo.com*